

Régészeti szempontok a Kárpát-medencéből és környékéről származó csiszolt kőeszközök és szerszámkövek eredetvizsgálatához

T. Biró Katalin¹, Szilágyi Kata²

¹Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, tbk@ace.hu
²Móra Ferenc Múzeum, Szeged, szil.szvetlana@gmail.com

Az Archeometriai Műhely ülésén bemutatott projekt célja (lásd Kasztovszky Zsolt előadása) a régészeti korú csiszolt kőeszközök és szerszámkövek nyersanyagainak archeometriai vizsgálata mellett a potenciális geológiai nyersanyagforrások meghatározása. A kőeszköz-nyersanyagkutatások kiinduló kérdése, hogy az őskorban milyen kőzeteket használtak nyersanyagként és ezek honnan származtak.

Feladatunk a régészeti értelmezés: egy-egy kultúrában melyik nyersanyagforrásnak lesz kiemelt szerepe, és onnan milyen távolságra, milyen mennyiségben jutnak el a kőeszközök. Hogyan alakul a feldolgozás, hasznosítás és újrahasznosítás művelete. A nagy számú mintán alapuló új ismeretek a korabeli társadalmak kapcsolat- és kereskedelmi rendszerének, területhasználati és migrációs viszonyainak kutatásához nyújtanak segítséget. Eddigi eredményeink alapján a Kárpát-medencében viszonylag kevés, jó minőségű csiszolt kőeszköz előállítására alkalmas nyersanyagforrás található. Ezért nagy jelentősége van a mai határokon túli területekről érkező távolsági import kőeszközök felderítésének. A jelen kutatás anyagismereti eredményein alapuló további kutatások (például nagy őskori kereskedelmi rendszerek – Spondylus kagyló, obszidián, tűzkő) összehasonlítása által segítik az egykori kultúrák térbeli elterjedésének, részletesebb kommunikációs-, kereskedelmi- és információs rendszereinek, a társadalomrégészeti vetületeinek és ezek időbeli változásainak feltárását.